

KLAIPĖDOS REGIONO 2014-2020 METŲ PLĖTROS PLANAS

Klaipėda
2015

REGIONO SOCIALINĖS IR EKONOMINĖS BŪKLĖS ANALIZĖS PAGRINDINIAI DUOMENYS

Klaipėdos apskritį sudaro Klaipėdos miesto, Klaipėdos rajono, Palangos miesto, Neringos, Kretingos rajono, Skuodo rajono ir Šilutės rajono savivaldybės. Iš kitų Lietuvos regionų Klaipėdos regionas išsiskiria šiais bruožais – keturios savivaldybės yra prie Baltijos jūros, čia nuo seno susiformavusios jūrinio verslo tradicijos, plėtojamas turizmo ir rekreacijos sektorius. Baltijos jūra, Kuršių marios ir Kuršių nerijos pusiasalis – unikalūs kraštovaizdžio elementai, išskiriantys Klaipėdos regioną iš kitų. Regiono ekonomikos variklis - Klaipėdos jūrų uostas - tai labiausiai į šiaurę nutolęs neužšalantis rytinės Baltijos jūros uostas. Strategiškai patogi geografinė padėtis apsprendžia 2 pagrindinius Klaipėdos regiono privalumus – regionas patraukliausias iš visų šalies regionų atvykstantajam bei vietiniam turizmui vystyti bei yra svarbiausias šalies transporto mazgas, jungiantis Vakarų ir Rytus, čia vystomos įvairios transporto rūšys – jūrų ir vidaus vandenu, geležinkelių, kelių bei oro. Svarbus faktorius, kad regionas ribojasi su Latvijos Respublika šiaurėje ir Rusijos Federacijos Kaliningrado (Karaliaučiaus) sritimi pietuose.

Klaipėdos apskrities **teritorijos** plotas yra 5209 kv. km. Pagal plotą tai yra viena mažiausių šalyje apskričių po Tauragės ir Telšių apskričių, pagal **gyventojų skaičių** (329,013 tūkst., 2014 m. sausio 1 d. duomenimis) – trečia pagal dydį po Vilniaus ir Kauno apskričių. Pagal gyventojų **tankumą** (63,16 gyv. /1 km²) Klaipėdos apskritis nusileidžia Vilniaus apskričiai (82,83 gyv. /1 km²) ir Kauno apskričiai (72,6 gyv. /1 km²) (2014 m. sausio 1 d. duomenimis). Regiono centras yra Klaipėdos miestas.

Bendrasis vidaus produktas (BVP), sukurtas Klaipėdos regione 2012 metais, pasiekė 13.876,5 mln. litų ir sudarė 12,2 proc. visos šalies BVP. Nuo 2009 iki 2012 metų Klaipėdos apskrityje BVP paaugo 21,35 proc., šalyje – 23,58 proc.

Pagal **tiesiogines užsienio investicijas** Klaipėdos apskritis yra ketvirtoje vietoje po Vilniaus, Kauno ir Telšių apskričių. 2012 metais tiesioginės užsienio investicijos Klaipėdos regione siekė 3.555,84 mln. Lt. Regione daugiausiai tiesioginių užsienio investicijų vienam gyventojui susilaukė Klaipėdos rajonas – 16.951 Lt., mažiausiai – Kretingos raj. savivaldybė – 822 Lt ir Skuodo raj. savivaldybė – 225 Lt.

Pagal **materialines investicijas** Klaipėdos apskritis 2012 metais šalyje užėmė trečiąją vietą po Vilniaus ir Kauno apskričių, o investicijų suma siekė 2.205,840 mln. Lt. 2009-2012 metų laikotarpiu materialinės investicijos Klaipėdos apskrityje padidėjo nuo 1.592,066 mln. Lt iki 2.205,840 mln. Lt, arba 38,55 proc. Materialinės investicijos 1 gyventojui Klaipėdos apskrityje 2012 metais buvo 7,99 proc. didesnės nei šalies vidurkis.

Klaipėdos apskrityje **užimtųjų** skaičius nuolat kito. Nuo 2003 iki 2007 metų vidutinis metinis užimtųjų skaičius išaugo nuo 153,7 tūkst. iki 160,1 tūkst., arba 4,16 proc. 2008-2011 metų laikotarpiu vidutinis metinis užimtųjų skaičius mažėjo iki 148,3 tūkst. 2012 metais vidutinis metinis užimtųjų skaičius kilo iki 153,3 tūkst., o 2013 metais sumažėjo iki 153,1 tūkst. 2007-2010 metais **nedarbo lygis** regione didėjo nuo 3,9 proc. iki 18,1 proc., tačiau vėlesniais metais mažėjo ir 2013 metais siekė 7,4 proc. Lietuvos darbo biržos duomenimis, problemiškesniu rajonu apskrityje 2013 metų duomenimis buvo Skuodo rajonas – čia bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus sudarė 15,0 proc. Mažiausiai bedarbystės problemų pastebima Neringos savivaldybėje, kur registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis 2013 metais sudarė 5,8 proc.

Pagal **vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio** rodiklį Klaipėdos apskritis 2013 m. IV-ojo ketvirčio duomenimis nusileido tik Vilniaus apskričiai. 2013 m. IV-ojo ketvirčio duomenimis vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis Klaipėdos apskrityje sudarė 2.297,7 Lt, arba 1,82 proc. mažesnis nei šalies vidurkis. Vidutinis darbo užmokestis Klaipėdos regione, lyginant su 2012 m. IV-ojo ketvirčio duomenimis, pakilo 3,88 proc. Labiausiai darbo užmokestis nuo šalies vidurkio atsilieka Kretingos rajono, Skuodo rajono, Palangos miesto ir savivaldybėse, kur

atitinkamai vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis 2013 m. IV-ojo ketvirčio duomenimis sudarė 1.787,6 Lt, 1.801,7 Lt ir 1.833,0 Lt.

Klaipėdos regiono socialinės ir ekonominės būklės analizė PESET metodu

Veiksniai	Teigiami	Neigiami
Teisiniai ir politiniai	<p>Pagal Vyriausybės rengiamą Tikslinių teritorijų plėtros programą teikiama papildoma parama gyvenamosioms vietovėms būdingų problemų sprendimui, didinant konkurencingumą, ekonomikos augimą ir gyvenamosios vietos patrauklumą, taip pat kaimo vietovių gyvenamosios aplinkos gerinimui (kompleksiniam kaimo vietovių vystymuisi ir plėtrai).</p> <p>LR Vyriausybė planuoja strateginių objektų sukūrimą regione, tuo sudarydama sąlygas kurti bei plėtoti regiono inžinerinę infrastruktūrą.</p>	<p>Teisiškai nepakankamai reglamentuoti savivaldybių bendrų projektų įgyvendinimo mechanizmai stabdo didesnės apimties, regioninės ir nacionalinės reikšmės projektų įgyvendinimą.</p> <p>Sudėtingas saugomų teritorijų bei regiono savivaldybių plėtros suderinimas.</p> <p>Krovinių pervežimo verslas priklausomas nuo užsienio politikos</p>
Ekonominiai	<p>Bendrasis vidaus produktas (BVP), sukurtas Klaipėdos regione 2012 metais, pasiekė 13.876,5 mln. litų ir sudarė 12,2 proc. visos šalies BVP.</p> <p>Pagal materialines investicijas Klaipėdos apskritis 2012 metais šalyje užėmė trečiąją vietą po Vilniaus ir Kauno apskričių, o investicijų suma siekė 2.205,840 mln. Lt. Materialinės investicijos 1 gyventojui Klaipėdos apskrityje 2012 metais buvo 7,99 proc. didesnės nei šalies vidurkis.</p> <p>Faktiškai susiformavęs jūrinio verslo klasteris yra pajėgus diegti naujausias technologijas bei kurti inovatyvų verslą</p>	<p>Ekonominės veikla koncentruojasi Klaipėdos mieste.</p> <p>Kitose savivaldybėse veikiančių subjektų skaičius yra gerokai mažesnis.</p> <p>Dideli vidiniai regiono ekonominiai netolygumai yra grėsmė tolygiai ir darniai regiono plėtrai.</p> <p>Vyrauja žemos pridėtinės vertės produkcijos gamyba, nepakankamas verslo įmonių bendradarbiavimas kuriant MTT.</p> <p>Neišplėtotą reabilitacinio ir sveikatinimo paslaugų infrastruktūra.</p> <p>Sudėtingas regiono pasiekiamumas oro ir vandens transportu sudaro kliūtis turizmo verslo plėtrai.</p>
Socialiniai ir kultūriniai	<p>Gyventojų skaičiaus mažėjimas dėl emigracijos gali užtikrinti galimybę vyresnio amžiaus žmonėms ilgiau išlikti darbo rinkoje.</p> <p>Naujų socialinių paslaugų kūrimas sudaro sąlygas daugiau žmonių sugražinti į darbo rinką.</p> <p>Regiono sudarytos galimybės įgyti visų</p>	<p>Išlieka didelė ilgalaikių bedarbių ir socialinės pašalpos gavėjų dalis daugelyje regiono savivaldybių.</p> <p>Gyventojų skaičiaus mažėjimas dėl emigracijos ir demografinės senatvės ilgalaikėje perspektyvoje sudaro grėsmę, kad socialinio draudimo sistema gali tapti nebepajėgi užtikrinti pakankamų regiono pensijinio amžiaus</p>

	<p>lygių išsilavinimą bei kelti kvalifikaciją mažina socialinę atskirtį.</p> <p>Regiono susiformavusios kultūros renginių ir švenčių tradicijos</p>	<p>gyventojų pajamų, tai taip pat gali įtakoti tiesioginių užsienio investicijų mažėjimą dėl nekonkurencingų žmoniškųjų išteklių.</p> <p>Nusidėvėjusi kultūrinių įstaigų infrastruktūra.</p> <p>Nepakankamai išvystyta sveikatingumo ir sporto infrastruktūra neleidžia regiono gyventojams tinkamai stiprinti savo sveikatą</p>
<p>Gamtiniai, geografiniai, aplinkosauginiai</p>	<p>Regionas yra svarbių tranzitinių magistralių sankirtoje, todėl jo geografinė padėtis palanki paslaugų sektoriui plėtoti.</p> <p>Regiono išsidėstymas prie jūros suteikia galimybę turėti bei vystyti turizmo sektorių.</p> <p>Regionas turtingas geoterminiais vandenimis, todėl atsiranda galimybė kurti bei plėtoti reabilitacinę ir gydomąją paslaugų infrastruktūrą regione.</p>	<p>Su klimato kaita susijęs gamtinių kataklizmų padažnėjimas įtakoja potvynius, skatina pajūrio kranto eroziją.</p> <p>Nykstantys rekreaciniai ištekliai</p>
<p>Technologiniai</p>	<p>Technologijų plėtra sudaro sąlygas gerinti regiono ekonominę situaciją.</p> <p>IT paremtiems verslams geografinė atskirtis turi mažesnę reikšmę ir tuo užtikrinama darni regiono plėtra.</p> <p>Plačiajuosčio ryšio infrastruktūros išvystymas bei aukštos kompetencijos žmogiškieji ištekliai yra regiono stiprybė.</p>	<p>Dalis regiono gyventojų dėl žemos kompetencijos IT srityje turi problemų integruojantis į darbo rinką, taip pat neišnaudoja teikiamų e-valdžios ir e-demokratijos galimybių</p>

Klaipėdos regiono socialinės ir ekonominės būklės analizė SSGG metodu

Įvertinus statistinius duomenis ir faktinę informaciją, naudojant stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (toliau – SSGG) analizės metodą, identifikuoti veiksniai suskirstomi į stiprybes, silpnybes, galimybes ir grėsmes.

Šalia kiekvieno veiksnio SSGG matricijoje veiksnio aktualumas įvertinamas pagal penkių balų sistemą, kur „5“ reiškia „labai svarbus veiksnys“ ir „1“ – „mažai svarbus veiksnys“.

Stiprybės	Įvertinimas
1. Palanki geografinė padėtis ekonominio augimo plėtrai	5
2. Regione plėtojama inžinerinė infrastruktūra	4
3. Regionas turtingas vėjo energetiniais, geoterminiais, naftos, statybinių žaliavų ištekliais	4

Stiprybės	Įvertinimas
4. Išplėtotas bendrojo lavinimo, profesinio rengimo, aukštųjų mokyklų ir pagalbos švietimui teikiančių institucijų tinklas. Sudarytos galimybės regione įgyti visų lygių išsilavinimą, sukurta suaugusių mokymo ir kvalifikacijos tobulinimo sistema	4
5. Aukštas regiono gamtinių teritorijų rekreacinis potencialas bei turtingas istorinis ir kultūrinis paveldas	5
6. Susiformavusios senos pajūrio ir pamario kultūros renginių ir festivalių tradicijos	4
7. Patraukli geografinė padėtis žuvininkystės sektoriaus plėtrai, kuriama sektoriaus infrastruktūra, puoselejamos veiklos tradicijos	4
8. Sukurta ir efektyviai veikia komunalinių atliekų tvarkymo sistema	3
9. Regiono dirbantieji yra aukštos kvalifikacijos	4
10. Aukštas regiono mokslinis potencialas. Kuriamas Integruoto mokslo, studijų ir verslo centras (slėnis) Lietuvos jūrinio sektoriaus plėtrai	4
11. Formuojasi bendradarbiavimo tradicijos tarp regiono savivaldybių	4
12. Istoriskai susiklosčiusios tarptautinio bendradarbiavimo ir kultūrinių mainų tradicijos	3

Silpnybės	Įvertinimas
1. Didelės ekonominio išsivystymo disproporcijos regiono viduje, atskiroms teritorijoms reikalingos tikslinės investicijos miestų bei kaimų infrastruktūros atnaujinimui bei plėtrai	4
2. Nepakankamas pramonės inovatyvumo lygis; vyrauja žemos pridėtinės vertės produkcijos gamyba, nepakankamas verslo įmonių bendradarbiavimas kuriant MTT bei dalyvaujant klasterių veikloje	5
3. Nepakankamai išplėtoti regiono savivaldybių bei bendra regiono viešoji infrastruktūra ir paslaugos	4
4. Neišplėtotas ekologiškas viešasis transportas	4
5. Neefektyvus energijos vartojimas ir atsinaujinančių išteklių panaudojimas	5
6. Nepakankamai išvystyta rekreacijos ir kurortinio gydymo, autoturizmo, dviračių turizmo, jūrinio ir vidaus vandenų turizmo infrastruktūra; nepakankama paslaugų kokybė bei jų įvairovė; nepakankama turizmo informacijos ir rinkodaros veikla	5
7. Nepakankamai išvystyta kurortų ir kurortinių teritorijų infrastruktūra, reikalingos tikslinės investicijos infrastuktūros ir paslaugų plėtrai	4
8. Sudėtingas regiono pasiekiamumas oro ir vandens transportu	4
9. Sudėtingai derinami gamtos apsaugos ir kurortinių teritorijų plėtros interesai	4
10. Sunkumai diegiant integruoto kranto zonos valdymo principus	
11. Tobulintina viešųjų paslaugų kokybė bei apimtys	4
12. Nepakankamos sąlygos ir parama verslo plėtrai, verslumo skatinimui ir naujo verslo pradžiai	4
13. Nepatenkinama dalies kultūros ir paveldo objektų būklė, ji nepritaikyta neformaliai ugdymui(si) bei kitoms viešosioms reikmėms	4
14. Nepatenkinama dalies pirminės sveikatos priežiūros ir visuomenės sveikatos priežiūros infrastruktūra, sveikatos paslaugų kokybė ir paslaugų prieinamumas	3
15. Nepakankamai išvystyta Klaipėdos regiono sveikatingumo ir sporto infrastruktūra	4

Silpnybės	Įvertinimas
16. Nepakankamas regiono švietimo įstaigų aktyvumas diegiant naujas programas, inovatyvius mokymo metodus; verslumo ugdymo programų trūkumas ir žema jų kokybė visuose mokymo lygiuose. Nepakankamas bendradarbiavimas tarp regiono švietimo įstaigų, verslo ir valdžios institucijų inovacijų ir technologinės plėtros srityse. Nepakankamas švietimo paslaugų prieinamumas	4
17. Nepakankamas socialinių paslaugų tinklas įvairios socialinės atskirties grupėms regiono centruose.	3
18. Nepakankamas neformalus ugdymas	3
19. Nepakankamai išplėtos savanoryste ir bendruomeniškumu pagrįstos vaikų ir jaunimo iniciatyvos, kūryba paremtų partnerystės plėtra bei įtraukimas į kultūrines veiklas	3
20. Nepakankamas pagrindinių ūkio šakų (transporto, energetikos, žemės ūkio ir kt.) neigiamo poveikio aplinkai mažinimas didinant ekologinių jų efektyvumą	3
21. Socialinio būsto stoka	3
22. Nepakankama geriamojo vandens kokybė	2
23. Paviršinių vandens telkinių tarša	3

Galimybės	Įvertinimas
1. Tranzitinių krovinių srauto didinimas, integracija į ES bei kitų šalių rinkas	5
2. Bendras šalies ekonomikos augimas, žemės ūkio ir žuvininkystės produktų gamybos bei vartojimo augimas	5
3. Augančios Lietuvos eksporto apimtys	5
4. Didėjantis poreikis naujoms paslaugų rūšims	4
5. Regiono žinomumo užsienyje didinimas įtakos atvykstančių turistų srautus	5
6. Regiono kurortų, kurortinių ir kaimo vietovių plėtra pasinaudojant ES struktūrinių fondų paramą (ES Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai ir pan.)	5
7. Interneto plėtra gerina sąlygas dirbti ir naudotis paslaugomis nuotoliniu būdu	4
8. Daugiabučių namų renovavimo programos didina pastatų energetinį efektyvumą, taupo gamtinius išteklius bei gyventojų lėšas	4
9. Mokslo ir verslo ryšių stiprinimas naudojantis mokslo ir verslo slėnyje sukurta infrastruktūra, naujų technologijų diegimo bei eksporto galimybė	4
10. Vėjo energetikos plėtra jūroje ir energetinių jungčių statyba	4
11. Panaudoti ES struktūrinę paramą ir nacionalinę finansavimą švietimo sistemos, kultūros, sporto, profesinei reabilitacijos ir kitų sričių infrastruktūros plėtrai, viešųjų paslaugų plėtrai	5

Grėsmės	Įvertinimas
1. Biurokratinės kliūtys SVV plėtrai	5
2. Didėjanti verslo konkurencija šalies ir tarptautinėse rinkose	4
3. Nestabili euro zonos šalių padėtis, galima antroji krizės banga	4
4. Energetinių išteklių kainų augimas	5
5. Valdžios centralizacija ir koncentracija sostinėje	4
6. Emigracija ir su ja susijusios problemos darbo rinkoje	4
7. Demografiniai, ekonominiai, socialiniai visuomenės pokyčiai	4
8. Didėjanti Baltijos jūros tarša	4

Grėsmės	Įvertinimas
9. Dažnėjantys hidrometeorologiniai reiškiniai dėl klimato kaitos, jūros kranto erozija	4
10. Esamų rekreacinių išteklių nykimas	5
11. Griežti aplinkosauginiai reikalavimai įtakoja ekonominę plėtrą	4

3. STRATEGIJA

Regiono plėtros vizija: KLAIPĖDOS REGIONAS – MODERNUS IR INTEGRALUS BALTIJOS JŪROS REGIONAS, TVARAUS EKONOMINIO AUGIMO, MOKSLO, TECHNOLOGIJŲ, KULTŪROS IR TURIZMO CENTRAS SU IŠVYSTYTA INFRASTRUKTŪRA, KURIAME GLAUDŽIAI BENDRADARBIAUJANT KURIAMA KOKYBIŠKA APLINKA KŪRYBIŠKAM IR BENDRUOMENIŠKAM ŽMOGUI GYVENTI

1	<i>Tvarus ir integralus ekonominis augimas</i>
1.1.	<i>Sumažinti regiono savivaldybių išsivystymo disproporcijas, užtikrinti tolygią ir tvarią regiono plėtrą</i>
1.1.1	Vystyti tikslines teritorijas regione
1.1.2	Kompleksiškai vystyti ir plėtoti kaimo vietas
1.2	<i>Pagerinti sąlygas regiono ekonominiam augimui ir integralumui</i>
1.2.1	Pagerinti regiono savivaldybių bei bendrą regiono viešąją ekonominę infrastruktūrą ir paslaugas
1.2.2	Įdiegti aplinkos gerinimo ir aplinkos apsaugos priemonės, padidinti energijos vartojimo efektyvumą, atsinaujinančių išteklių naudojimą
1.2.3	Pagerinti kultūros ir paveldo objektų būklę, juos pritaikyti kultūrinėms ir socialinėms reikmėms
2.	<i>Aukšta gyvenimo kokybė</i>
2.1	<i>Pagerinti viešąjį valdymą savivaldybėse</i>
2.1.1	Padidinti viešojo valdymo institucijų veiklos efektyvumą ir stiprinti institucinius gebėjimus
2.2	<i>Pagerinti viešųjų paslaugų kokybę ir didinti jų prieinamumą visuomenei</i>
2.2.1	Pagerinti savivaldybių ugdymo ir švietimo paslaugas
2.2.2	Pagerinti savivaldybių pirminės sveikatos priežiūros infrastruktūrą, paslaugų prieinamumą ir kokybę
2.2.3	Modernizuoti socialinių paslaugų infrastruktūrą ir didinti prieinamumą, pagerinti paslaugų kokybę